

Protokol z vyučovacej hodiny. Slovenská literatúra, 5. roč. ZŠ

č. repliky	aktér	verbálna časť	neverbálna časť
1	ŽŽ		buchot, šum
2	U	Sadnite si!	
3	ŽŽ		buchot
4	U	Milí žiaci, na dnešnej hodine budeme pokračovať v rozvíjaní našich vedomostí z tematického celku, ako si ľudia v dávnych dobách vysvetľovali svet. Na dnešnej hodine si najprv veľmi stručne zopakujeme vedomosti, ktoré sme získali z čítania starých gréckych báji, a potom si prečítame a rozoberieme jednu celkom novú literárnu ukážku. Zatiaľ vám o nej nebudem nič hovoriť. Ééé dvaja žiaci, Vlado a ... Alena, môžete ísť k tabuli a preukázať svoje vedomosti na tejto krížovke, či čítali pozorne grécke báje. Poďte obidvaja sem!	
5	ŽŽ		idú k tabuli
6	U	Tu máte legendu k tej krížovke. Keď ju vylúštíte správne, tak v tajničke dostanete názov literárnej ukážky, ktorú budeme dneska preberať. Nech sa páči, môžete pracovať! Ostatní za ten čas, ééé si otvoríte učebnice na strane dvestodvadsať, kde máme krátky literárny medailónik o autorke dnešnej našej literárnej ukážky, o Ľudmile Podjavorinskej, Podjavorinskej. Ja som vám na lístočkoch rozdala úlohy, podľa akej budete osnovy o chvíľočku, kým oni lúštia tú krížovku ééé informovať ... o tom čo máme v učebnici o tejto spisovateľke, potom si doplníme ééé z toho, čo poznáte, ďalej máte na laviciach knižky od Ľudmily Podjavorinskej. Vám, ktorým som nerozdala lístočky, tak vy nájdite v knižke, teda pozrite si, aký názov má knižka ééé poz- všimnite si ilustrátora knižky a nájdite jednu z básničiek, ktorá sa vám páči. Pracujte!	
7	ŽŽ	N Spoločne to ale robte, sa dohodnite, tak. Teraz päť, päť, ééé piatu máte úlohu. Dohodnite sa a až potom píšete, lebo ste dvaja na to, teda napíš sama ... No, čomu nerozumieš?	pracujú
8	Ž	Tomuto.	
9	U	No, čím bola Arakne.	
10	Ž	Tkáčka.	píše
11	U	No, tak ... Nevychádza?	
12	Ž	Vychádza.	
13	U	N	
14	Ž	Tkáčka.	
15	ŽŽ		šepkajú si
16	U	Nahlas si to môžete povedať Alena, no.	
17	ŽŽ		píšu
18	U	Nepozerajte sa na tabuľu, vy máte prácu!	
19	ŽŽ		píšu
20	U	Ty.	
21	Ž	Ty.	
22	U	No, teraz ééé končíme, končíme, rovno si sadnite a Vlado a Alena, nechajte si u seba lístočky, striedavo budete, nám	

		poviete, akým spôsobom ste lúštili túto krížovku. Tak Vlado začne!	
23	Ž	N	
24	U	Arakne bola?	
25	Ž	Arakne bola tkáčka.	
26	Ž	Meno dievčaťa, ktoré bohyňa premenila na pavúka... Arakne.	
27	U	Áno, o ďalej!	
28	Ž	Meno slávneho hrdinu gréckych báji. Herakles.	
29	Ž	Názov pohoria, ku ktorému bol prikovaný Prometheus. Kaukaz.	
30	U	Nahlas musíte hovoriť.	
31	Ž	Grécka bohyňa múdrosti. Aténa.	
32	Ž	Grécky hrdina, ktorý pri lietaní za- zahynul. Ikaros.	
33	Ž	Zručný grécky umelec, ktorý postavil labyrint. Daidalos.	
34	U	Čo ste mali ďalej urobiť?	
35	Ž	V tajnič ... názov básne od Ľudmily Podjavorinskej.	
36	U	Je tajnička. Prečítame tajničku, prečítaj, Vilko, tajničku!	
37	Ž	Čakanka.	
38	U	Teda názov básne je ...	
39	Ž	Čakanka.	
40	U	Ča- kan- ka. Alenka tu nám to napíš! Názov tejto básne je ... Ča- kan- ka. Môžete si sadnúť, ja myslím, že ste pekne vyriešili túto zábavnú úlohu a my naozaj dnes na hodine budeme počúvať a rozoberať báseň Čakanka od Ľudmily Podjavorinskej. Myslím si, že keď povieme meno spisovateľky Ľudmily Podjavorinskej, tak každému z vás sa v mysli vybaví aspoň krátky veršík, ktorý ste sa naučili od tejto spisovateľky ééé už možno niekedy v škôlke alebo keď ste chodili na prvý stupeň. Možno ste počuli aj niečo zo života z tej, z- zo života tejto spisovateľky, ééé ma- mali ste úlohu podľa medailónika v učebnici ééé, pripraviť stručnú informáciu o Ľudmile Podjavorinskej. Úlohy sú očíslované, takže môžeme začať. Kto má prvú úlohu? A pekne nahlas! N	
41	Ž	Kedy sa narodila Ľudmila Podjavorinská?	
42	U	Nečítaj otázku, čítaj už len odpoveď!	
43	Ž	Ľudmila Podjavorinská sa narodila dvadsiatehošiesteho štvrtý tisícosemstosedemdesiatdva. N v Bzinciach. Zomrela druhého tretí tisícdeväťstopäťdesiatjedna. Je pochovaná v Bzinciach pod Javorinou.	píše
44	U	Tretia úloha ... tretiu úlohu mal kto? Štvrtú!	
45	Ž	Jej vlastné meno bolo Ľudmila Riznerová.	
46	Ž	Ľudmila Riznerová používala pseudonymy Podjavorinská a teta Ľudmila.	
47	U	Ééé, tuná dám ďalšiu otázku: Čo myslíte, prečo používala pseudonymum ééé, Podjavorinská? Ešte raz, Ľuboš, prečítaj, kde je pochovaná Ľudmila Podjavorinská?	
48	Ž	Je pochovaná v Bzinciach pod Javorinou.	
49	U	Pod Javorinou. Javorina to je vrch v Bielych Karpatoch na západnom Slovensku, ona tuná strávila ééé veľkú časť svojho života. Takže prečo používala pseudonym ... Podjavorinská?	

50	Ž	Preto, lebo s- tam bola pod Javorinou N.	
51	U	pod Javorinou a ešte iný pseudonym používala. Aký to bol?	
52	Ž	Teta Ľudmila.	
53	U	Teta Ľudmila. Čo myslíte, prečo tento pseudonym, teta Ľudmila, Monika?	
54	U	A pekne nahlas.	
55	Ž	No, le- lebo mala rada ľudí.	
56	U	Teta Ľudmila.	
57	Ž	Le- lebo mala rada ľudí.	
58	U	Ona sa volala Ľudmila krstným menom, ale prečo to teta, čo myslíte, kto ju tak volal? Kto ju tak volal?	
59	Ž	Deti ju tak volali.	
60	U	A prečo ju tak volali deti?	
61	Ž	Lebo ju mali radi.	
62	U	A prečo ju mali radi?	
63	Ž	Lebo písala knižky.	
64	U	Lebo písala pre nich, pre ne pekné knižky. Vy, ééé tieto knižky máte na laviciach, za chvíľočku sa k nim vrátíme, pokračujeme. Písala literárne diela pre koho?	
65	Ž	Písala literárne diela pre deti vo veršoch i v próze.	
66	U	Vo veršoch i v próze, ďalej.	
67	Ž	Vo veršoch i v próze sa prihovárala deťom, ako?	
68	U	Vo veršoch i v próze sa prihovárala deťom, ako?	
69	Ž	Humoristicky a ešte... ladenými	
70	U	Humoristicky...	
71	Ž	ladenými veršami i vážnymi.	
72	U	I vážnymi veršami. Za chvíľočku si dokážeme, že je to pravda ééé, posledné, dve úlohy, tam daj mi ich.	
73	Ž	Božena Němcová ...	
74	U	Kto?	
75	Ž	Ľudmila Podjavorinská sa na prelome devätnásteho a dvadsiateho storočia najviac zaslúžila o rozvoj detskej	
76	U	Nečítaj, hovor.	
77	Ž	literatúry na Slovensku.	
78	U	Áno, teda všimnite si, kedy žila? Koniec devätnásteho a celá polovica dvadsiateho storočia. A zaslúžila sa najviac o rozvoj slovenskej detskej literatúry. Ktorí máte na laviciach knižky, tak teraz ééé, hláste sa, ktorí z vás má akú knižku, čo sa vám v tej knižke páči, prípadne, ktorú básničku poznáte, chceli by ste prečítať alebo zarecitovať. ... No, poďme!	
79	Ž	Ja mám knižku od Ľudmily Podjavorinskej Medový dom – hrnček a najkrajšia z týchto básní sa mi páčila Novina.	
80	U	No, nie že najkrajšia z týchto básní sa mi páčila novina, oprav sa, povedz, povedz to správne.	
81	Ž	Z týchto básní sa mi ...	
82	U	Najviac ...	
83	Ž	Najviac páčila Novina.	
84	U	Báseň Novina. Ja viem, že ty si ju recitovala aj na súťaži. Pamätáš si ju ešte?	
85	Ž	Áno.	
86	U	No tak pokiaľ si ju pamätáš, tak nám ju zarecituj! Vy všetci si všímajte, nakoniec vy ste to už počuli, túto básničku.	

		Všímajte si obsah tejto básničky a všímajte si vyjadrovanie, aké slová, aké jazykové umelecké prostriedky použila autorka v básni. Pekne nahlas.	
87	Ž	Novina. Čujte ľudia, aká u nás novinôčka hnedky zrána. V našej izbe zrazu stojí kolísočka maľovaná. V kolísočke kde sa vzalo, tam sa vzalo, milý pane, leží čosi, pekné čosi, u nás nikdy nevidané. Ružové je celučičké a má oči, očká sivé, búva pekne ani z cukru, a je živé, a je živé. Plakalo to v kolísočke, budilo nás skoro k ránu, má to rúčky, má to nôžky, ani váza z porcelánu.	
88	U	Stačí, môžeš si sadnúť! Ééé, čo ste si všimli na tejto básničke, čo je obsahom tejto básničky? Čo myslíte, prečo napísala Ľudmila Podjavorinská takúto básničku? Čo nám chcela povedať? ... Vladko!	
89	Ž	Ľudmila Podja- Podjavorinská, že má rada deti.	
90	U	Že má, má rada deti a ako to tam vyjadruje, v tej básničke?	
91	Ž	Vyjadrila to tak, ... že opisuje to malé dieťa, s takými zdobnelinami.	
92	U	S takými zdobnelinami! Ééé, my sme sa učili v ééé gramatike o zdobnelinách, takže my poznáme zdobneliny a my vieme, akú oni majú úlohu v našej reči ... Povedzte, kedy použijeme len v bežnej reči zdobneliny a nakoniec aj Ľudmila Podjavorinská zdobneliny použila, pretože chcela tou básničkou čosi docieľiť. Tak, kedy sa používajú zdobneliny? ... Janka!	
93	Ž	Zdobneliny sa používajú, keď chceme vyjadriť cit.	
94	U	Ééé, dobre, ale treba povedať aký cit, ja keď sa na niekoho hnevám ..., tak ... použijem zdobnelinu?	
95	Ž	Nie.	
96	U	No keď sa, keď sa ééé hnevám na teba, tak ti ako poviem, ako ťa oslovím? Alebo nie ja, ale mamička, ako ťa osloví, keď sa na teba hnevá? ... No, ako ti povie, mama tebe ako povie?	
97	Ž	Vlado.	
98	U	Vlado. A kedy ti povie zdobnelinou?	
99	Ž	Keď niečo dobré urobím alebo keď dostanem dobrú známku.	
100	U	Keď dostaneš dobrú známku alebo keď niečo dobré urobíš, vtedy ti povie ako?	
101	Ž	Vladko.	
102	U	Vladko. Takže takéto zdobneliny si potom budeme všímať aj v ukážke, ktorú budeme preberať na dnešnej hodine. ... Spomínali sme, že Ľudmila Podjavorinská písala básničky pre deti, básničky ééé veselé, básničky, ktoré majú deti radi dodnes. Pokúste sa mi povedať, prečo dodnes === majú deti ééé radi básničky Ľudmily Podjavorinskej? ... Vám sa páčia básničky?	
103	ŽŽ	Áno, áno.	
104	U	No, poďme si chytró nájsť ešte ďalších knižiek alebo básničiek. Tak ty si spomínala knižku ...	
105	Ž	Novina.	
106	U	Éééé, básničku, ale je to v knižke, ktorá má názov ...	
107	Ž	Ktorá má názov Medový hrnček.	
108	U	Ktorá má názov Medový hrnček.	

109	Ž	Čin-Čin.	
110	U	Čin-Čin.	
111	Ž	Knižku Čin-Čin, ktorú napísala Ľudmila Podjavorinská.	
112	U	Trošku rozsiahlejšiu odpoveď.	
113	Ž	N	
114	U	Vy máte knižku? ...	
115	Ž	Knižku Zajko bojko.	
116	U	Knižku Zajko bojko. Mohli by sme ééé vymenúvať mnoho ďalších knižiek a básničiek. Väčšina z týchto básničiek, ktoré sú v týchto knižkách, čo máte pred sebou, sú básničky veselé. Prečo ich majú deti radi a prečo ich radi čítajú a recitujú?	
117	Ž	Lebo sú veselé.	
118	U	Lebo sú veselé, to som ja povedala a ešte prečo? Vlado!	
119	Ž	Lebo sú v nich zdobneliny.	
120	U	Lebo sú v nich zdobneliny? Ale tak isto to hádam nie, že sú v nich zdobneliny, ale pre- páčili sa vám v tej knižke tie básničky a čítali ste si ich, keď ste boli menší?	
121	ŽŽ	Áno, áno.	
122	U	Áno, no a prečo sa vám páčili? Tak, on povedal, že sú veselé ...	
123	Ž	Lebo sú prívetivé.	
124	U	Sú prívetivé, tak sa to dá tiež nazvať, Ingrid!	
125	Ž	Poučné.	
126	U	A sú aj poučné. Tuná sme pred chvíľkou poučili, ééé keď sme hovorili o Ľudmile Podjavorinskej, že Ľudmila Podjavorinská písala verše. Žartovné, veselé, ale i niektoré verše aj váž- vážne ladené. Ľudmila Podjavorinská, máme ju na obrázku, dobre si ju pozrite, ééé, ako sme už spomínali, žila v Bzinciach pod Javorinou a, ééé to bolo prostredie na konci devätnásteho, začiatkom dvadsiateho storočia dedinské, v ktorom si ľudia rozprávali rôzne príbehy, rôzne ééé zážitky svoje, ééé rôzne poverky. Ona chodila po domoch, počúvala a potom, neskôr ako spisovateľka niektoré z nich spracovala ééé literárne. Jednou z takýchto vážnejšie ladených básní od Ľudmily Podjavorinskej je aj Čakanka. Ja vám teraz túto báseň prehrám z gramofónu. Zatiaľ nepozerajte do knihy, iba pozorne počúvajte! Pri počúvaní si budete všímať, akým dojmom na vás celá báseň zapôsobila, ďalej zistíte, či ide o báseň lyrickú alebo o báseň epickú. Všímajte si aj vyjadrovanie, teda, či jazykové, umelecké prostriedky a budeme túto báseň porovnávať s predchádzajúcou ukážkou, ktorú sme čítali na hodine literatúry. Ktorá ukážka to bola? Tá predtým?	
127	Ž	Prečo sú.	
128	U	Nahlas! Prečo je ...	
129	Ž	Prečo je toľko červeného kvietia pod Tatrami.	
130	U	Prečo je toľko červeného kvietia pod Tatrami, takže teraz sadnite a započúvajte sa! (Znie ukážka)	
131	U	N, tu je ešte fotografia, ale keď sa tak dobre pozriete na tento obrázok, tak si asi viete predstaviť, ako vyzerá kvietok, ktorý sa nazýva čakanka. Viete si ho predstaviť?	
132	ŽŽ	Áno.	

133	U	Kde rastie? Kde rastie?	
134	Ž	Na poli.	
135	U	No, na chcvíľočku si o ňom, o tom povieme. Teraz odpovedajte na otázky, ktoré som vám dala predtým, než sme si ukážku vypočuli. Akým dojmom na vás zapôsobila ééé táto literárna ukážka? Počúvali ste pozorne? ... No akým dojmom, počúvali ste? Ako na vás zapôsobila? ... No, Braňo! Počuli sme Novinu a teraz sme počuli Čakanku ..., tak môžete aj porovnávať, Laco!	
136	Ž	Táto ééé báseň Čakanka na mňa zapôsobila tak, akousi ...	
137	U	Ja sa pýtam tak: aká bola táto ukážka?	
138	Ž	Táto báseň bola smutná ...	
139	U	No ..., táto báseň bola ... smutná. Báseň Novina bola ...	
140	Ž	Veselá. Táto báseň Čakanka bola báseň ... smutná. Deti, báseň prečítame ešte raz, ale pozor, pri tom druhom čítaní zoberiete do rúk obyčajné ceruzky...	
141	ŽŽ		berú ceruzky, buchot – slabý
142	U	Máme teraz vyriešiť, či išlo o báseň lyrickú alebo či to bola báseň epická. Vierka!	
143	Ž	Bola to báseň epická.	
144	U	Prečo to bola báseň epická, zdôvodni svoje tvrdenie!	
145	Ž	Lebo sa v tejto básni nachádzal dej.	
146	U	No, v básni sa nachádzal dej, teda dohodneme sa všetci spoločne, že ide o báseň akú? Povedzte všetci!	
147	ŽŽ	Epickú.	
148	U	E- pic- ká. Ešte raz, báseň ...	
1491 50	ŽŽ	Epická.	
151	U	Aká je to epická báseň? Epická báseň, Vlado!	
152	Ž	Epická báseň je taká báseň, v ktorej sa odohráva nejaký dej.	
153	U	V ktorej sa odohráva určitý dej a nositeľom tohto deja sú ktoré postavy? ... Ktoré postavy ste si všimli, že vystupovali v ... v básni Čakanka?	
154	Ž	Brat.	
155	U	Brat.	
156	Ž	Sestra, krkavec, hus – divoká hus a lastovička.	
157	U	Lastovička a ešte, ešte tam na začiatku?	
158	Ž	Sestrička.	
159	U	No, sestrička sme spomínali a ešte úplne na začiatku, pozrite si! Turci. A kto to boli tí Turci – pohani, to som vám zabudla povedať, počuli ste niečo už o Turkoch?	
160	ŽŽ	Áno.	
161	U	Teda v súvislosti s našimi národnými dejinami, s našou minulosťou, v šestnástom storočí naše krajiny napadli...	
162	Ž	Turci.	
163	U	Turci a aby sa naša vlasť pred nimi ubránila, tak mnohí mládenci museli odísť do boja proti Turkom. A dej autorka rozvíja prostredníctvom tých postáv, ktoré som spomínal tu Laco. Je zaujímavé, že hovoril: brat, sestra, krkavec, lastovička, divá húska. Aké sú to tie postavy: krkavec, divá	

		húska a ... lastovička?	
164	Ž	Zvieratá.	
165	U	To sú zvieratá a všimli ste si, ako konajú a jedajú zvieratá v tejto ééé, v tomto deji, v tejto básničke. Tie zvieratká, ako konajú?	
166	Ž	Dobre.	
167	U	No, dobre, dobre konajú. Predstav si, že sa rozprávajú s lastovičkou. Áno?	
168	Ž	Nie.	
169	U	Nie, by si mohol rozprávať, ale ...	
170	Ž	N	krik
171	U	Nepočuť.	
172	Ž	V rozprávke sa môžu ľudia rozprávať so zvieratkami, ale naozaj sa to nemôže stať.	
173	U	Áno a využitie takéhoto umeleckého prostriedku, keď zvieratá, neživé predmety konajú, napríklad v rozprávkach sme to mali, konajú ako, ako osoby. Ako sa nazýva ééé, tento jazykový prostriedok, tento jav? Zo- ... nepamätáte sa, keď zvieratá konajú ako osoby? Ako sa to povie? Zvieratá ... nevieš? ... Z- o- so ... No ...	
174	Ž	Zosobnenie.	
175	U	A cudzie slovo, to ste sa učili aj v štvrtej triede, per- so- ni- fi- ká- cia. N, že ste zabudli, to je personifikácia. Ééé, prečíta, Šaňo, báseň, nám prečíta báseň ešte raz, teraz, tento raz budete tou ceruzkou veľmi tenúčko podčiarkovať zdrobneliny, vy budete sledovať a pokúsite sa rozčleniť dej básne na jednotlivé časti, takú potom dostaneme dejovú osnovu a vy budete podčiarkovať prívlastky. Čo je to prívlastok z gramatiky? Aký je to vetný člen prívlastok? No, povedz, povedz, Peter!	
176	Ž	Bližšie N	
177	U	Bližšie význam, význam podstatného mena. Táňa bude čítať!	
178	Ž	Ľudmila Podjavorinská: Čakanka. Čože to slnko nad, nad hory, tak smutne sadá za zory, za zory, zory belavé, za chmáry celé krvavé. Nie sú to zory belavé, ani sú chmáry krvavé, lež sú to v zbroji chystaní tí ľúti Turci – pohani.	
179	U	Ľúti.	
180	Ž	Ľúti Turci – pohani. Lúči sa smutná mamička. Lúči sa s bratom sestrička. Ach, nechod', brat môj milený, mesiačik v zlom je znamení. Ved' nemám mamky, tatíčka, len teba, svojho bratříčka. Ak bys' mi umrel za mladi, ani mne žiť sa neplatí. Neboj sa, sestra milená, mesiačik dobre znamená. Keď divá húska poletí, výjdi mi, výjdi v ústrety. Ma čakaj večer, zrána, ty tam na cestičke krížovej. Rok celý si ho čakala, dňom, nocou za ním plakala. Za jari, v zime, podletí, bratovi chodí v ústrety, cestičkou chodí dobrou, zlou, s dušičkou, s túžbou boľavou.	
181	U	Stačí. Každý si teraz potichu preči- dočíta báseň sám a pracuje s tým textom tak, ako som vám povedala.	
182	ŽŽ		pracujú
183	U	Kto má dočítané, rovno si sadne! ... No, stačí, dočítali sme všetci. Najprv si všimneme dej básne Čakanka ... Vašou úlohou bolo rozčleniť text básne na jednotlivé časti, aby ste	

		vyznačili dej. Najdôležitejšie zložky deja. A my teraz tie najdôležitejšie zložky deja si povieme. Ostatní sledujte tak isto ééé v učebniciach! Alena, začni! N koľko strof to je?	
184	Ž	Prvá časť.	
185	U	Nahlas, hovor pekne!	
186	Ž	Prvá časť sú dve strofy.	
187	U	Sú dve strofy, čo sa v nich dozvedáme? ... Hovor! ... Čo sa dozvedáme v prvých dve- dvoch strofách? ... Ľubo, Erik, hovor! ... Jožko!	
188	Ž	Že sú tak oddelené.	
189	U	V strofách pekne rozlíšime, obsahovú stránku začíname. Dej, čo sa odohráva v básni, aký dej? V úvode sa dozvedáme...	
190	Ž	Ako sa sestrička lúči so svojim bratom. ...	
191	U	Ale to nie je úvod, ona povedala, že prvé dve strofy. Všimni si prvé dve strofy. V úvode sa dozvedáme čo? Norika!	
192	Ž	Ako, ako N tie prírodné javy tam sú.	
193	U	Prírodné javy tam ééé hm, no, prírodné javy dáva do súvislosti autorka, ééé to, čo sa odohrávalo s prírodnými javmi, ale všimnime si, čo vyjadruje s- týmto prírodným javom? Že na Slovensku sa valia chmáry krvavé, a potom hovorí: nie sú to chmáry ..., nie sú to zory belavé, ani chmáry krvavé. Vlado! Čo sú to?	
194	Ž	Sú to Turci – pohani, ktorí sa N na Slovensku – na Slovensku bojovať.	
195	U	Na Slovensko bojovať. Potom v druhej časti, v druhej časti, Monika, sa dozvedáme ...	
196	Ž	O tom, ako sa lúči smutná mamička, brat a sestra.	
197	U	Teda sestra sa lúči ...	
198	Ž	S bratom.	
199	U	S bratom. Prečo sa s ním lúči?	
200	Ž	Lebo, lebo brat ide do vojny bojovať proti Turkom.	
201	U	Brat ide bojovať do vojny proti Turkom a ... sestrička je z toho ...	
202	Ž	Nešťastná.	
203	U	Nešťastná, smutná. A brat má akú náladu, keď odchádza? Akú náladu má brat, keď odchádza?	
204	Ž	Brat má veselú náladu.	
205	U	Tak veselú až nie, ale ... Pamätáte keď sme sa na slohu hrali na optimistov a pesimistov? Pamätáte sa?	
206	ŽŽ	Áno.	
207	U	A kto to boli optimisti?	
208	Ž	Optimista bol dobrý.	
209	U	Bol dobrý, ktorý čakal, ktorý predpokladal, že do čoho sa pustí, že dobre dopadne. Teda mohli by sme povedať, že brat bol, keď odchádzal do vojny ...	
210	ŽŽ	Optimista.	
211	U	Optimista, sestra bola ...	
212	ŽŽ	Pesimista.	
213	U	Pesimista, lebo čakala, že sa to zle skončí. Ďalšia časť, ďalší jeden, dva. Začíname: rok celistý ho čakala. Máte?	
214	ŽŽ	Áno.	
215	U	Pr- ďalšie štyri strofy. Tu sa ééé, ako sa rozvíja dej v tých ďalších štyroch strofách? A len Vlada tu máme? Ľuboš, ty	

		zívaš. Alena!	
216	Ž	Že ho sestra čakala, toho brata.	
217	U	Sestra čakala, ako ho čakala? Povedzte, ako ho čakala? Katka!	
218	Ž	Čakala ho ...	
219	U	Ako?	
220	Ž	Stále chodila, každý deň na tú cestu.	
221	U	Stále chodila na tú cestu a ako dlho vydržala?	
222	Ž	Tri roky.	
223	U	Vydržala tri roky a brat ..., neprichádzal. Teraz tuná práve máme tie zvieratká. Najprv sa zhovárala s ktorým zvieratkom?	
224	Ž	S húskou.	
225	U	S húskou. Potom?	
226	Ž	S lastovičkou.	
227	U	S lasovičkou. Akú zvesť húska, lastovička ééé povedali dievčine? Táňa!	
228	Ž	Že má ešte čakať.	
229	Ž	Že má ešte čakať. Teda húska, lastovička sú tu znakom, symbolom čoho? Že dievčina ...	
230	Ž	Že dievčina je, že aby čakala, lebo že ešte ten brat sa môže ešte vrátiť.	
231	U	Áno, čiže ešte má nádej.	
232	ŽŽ	Nádej.	
233	U	No, a potom ešte sme, nemusíme ani dočítať posledné ééé, v tej štvrtjej strofe až po to pozrite sa: sveta šíreho, či s ..., ééé predtým ešte: a keď už prešli tri roky, čo vo svet zašiel široký, na srdci žiaľ i pokora, krkavec letí od mora. Nie ešte ani ďalej nemusíme čítať, už nás čo asi, čo nás napadne? N	
234	Ž	Že, jej bratříček zomrel.	
235	U	A preto nás to napadne, keď ešte si to ani, ani si to neprečítame, prečo nás to napadne, už dopredu?	
236	Ž	Lebo krkavec je v zlom znamení.	
237	U	Akože je v zlom znamení? Krvavec všeobecne medzi ľuďmi ...	
238	Ž	Je čierny.	
239	U	Je čierny, teda je znakom, symbolom ...	
240	Ž	Smrti.	
241	U	Smrti. Záver celej básne by ste ako vystihli? Záver deja básne. Teda my sme sa dostali až tam, že dievčina chodila ééé, každý deň na krížovú cestičku, čakala brata, stále nestrácala nádej, až napokon čo sa stalo s touto dievčinou? Ako ste pochopili záver? ... Ako ste pochopili záver, Katka! Ty si ešte ani raz ...	
242	Ž	Že sa to dievčatko premenilo na čakanku.	
243	U	Že sa to dievčatko premenilo na čakanku. Tak nám to povedala Ľudmila Podjavorinská.	
244	ŽŽ	Podjavorinská.	
245	U	No a uvažujte teraz nad tým, môžeme my veriť tomu, že ten dej prebiehal takto? Teda nás teraz zaujíma, čo v tom deji je reálne, teda čo sa mohlo stať a čo je fantastické, čo sa stať nemohlo. Martin!	
246	Ž	Že sa fantastické, nemohli rozprávať s tým krkavcom.	

247	U	No, veď to sme už hovorili, ale teraz máme na mysli ten záver, čo sa stalo so sestrou. Ľudmila Podjavorinská povedala, že sa zmenila na tento kvietok, na čakanku.	
248	Ž	Že sa nemohla stať čakankou.	
249	U	A čo sa s ňou teda stalo?	
250	Ž	A, ja neviem.	
251	U	Ako by sme si my vysvetlili záver celého príbehu dievčiny?	
252	Ž	Že potom zomre- la od žiaľu.	
253	U	Že potom zomrela od žiaľu, sa utrápila. Teda ešte raz: to je v celej básni reálne, čo sa mohlo stať a čo je fantastické? ... Alenka!	
254	Ž	Že sa nemohla rozprávať s tými zvieratami, ...	
255	U	To je fantastické, to je skôr umelecký prostriedok. N, v tom deji, v čom je ten dej fantastický? Karin!	
256	Ž	Že sa nemohla premeniť na čakanku.	
257	U	Nemohla sa premeniť na čakanku. My to veríme, či neveríme?	
258	ŽŽ	Neveríme.	
259	U	neveríme. A prečo ľudia vymysleli takýto príbeh, že dievčina sa vymy- ééé, premenila na čakanku? ... Vlado!	
260	Ž	Aby to bol pútavejší príbeh.	
261	U	Myslíš len preto, aby to bol pútavejší príbeh? Ako súvisí táto báseň s témou, ktorú preberáme? Beáta!	
262	Ž	Ja si myslím, že ako vznikla tá čakanka.	
263	U	Teda, ľudia si vy- vysvetlili takýmto príbehom, ako vznikla čakanka. Teda príbeh je nepravdivý, neskutočný, je fantastický a ... my sme ... v ňom zistili, že ľudia si vysvetľujú vznik čakanky takýmto nadprirodzeným spôsobom. Povedzte mi, prečo si ľudia takýmto nadprirodzeným spôsobom vysvetľovali vznik ... čakanky? My sme na minulej hodine v ukážke ééé. Prečo je toľko červeného kvietia pod Tatrami čosi podobné čítali, Janka!	
264	Ž	Ako vznikol, vznikol červený a biely N.	
265	U	Nahlas! N, v tomto prí, my sme, ééé, je tento príbeh neskutočný, fantastický a my predsa ho so záujmom čítame, nie preto, že by sme tomu verili, ale čo sa my dozvedáme? Lebo pri tej som spomínala, nie tá Ľudmila Podjavorinská, ale si ho vypočívame z ľudu.	
266	Ž	Ako si ľudia v dávnych dobách vysvetľovali vznik čakanky.	
267	U	Ako si ľudia v dávnych dobách vysvetľovali nielen vznik čakanky, ale z tohto vieme, že aké zmýšľanie mali ľudia, ktorí vymysleli príbeh o čakanke? V čo títo ľudia verili, Martin!	
268	Ž	Títo ľudia verili v nadprirodzené sily.	
269	U	Dobre, verili v nadprirodzené sily a prečo títo ľudia verili v nadprirodzené sily? ... Prosím vás pekne, trošku si spomeňte, čo sme sa o tomto učili v dejepise. Éééé, Táňa!	
270	Ž	Nevedeli si vysvetliť vznik nejakých vecí.	
271	U	Vznik nejakých vecí, ale predovšetkým si nevedeli vysvetliť mnohé prírodné javy. Mnohé prírodné javy a teda, neznáme javy si vysvetľovali ako? Ako si vysvetľovali teda neznáme javy?	
272	Ž	Neznáme javy si vysvetľovali nadprirodzenými bytosťami.	
273	U	Nadprirodzenými bytosťami, teda už na základe čoho,	

		Ľuboš?	
274	Ž	Na základe ich fantázie.	
275	U	Na základe ich fantázie. Teda, z nášho hľadiska vysvetľovali si ich správne alebo nesprávne?	
276	Ž	Nesprávne.	
277	U	Nesprávne, pretože nemali dostatok poznatkov. No a teraz už sa vráťme, k, urobíme záver tej celej hodiny, teda, povedali sme si, čo je obsahom básne, všimli ste si, že autorka použila tie zdobneliny, to ešte potom doma si lepšie pozrite a dokončíte podčiarkovanie tých zdobnelín. K akému útvaru patrí táto báseň, vzhľadom k tomu, že je to príbeh, ktorý rozpráva o tom, ako si ľudia neznáme javy vysvetlili na základe svojej fantázie.	
278	Ž	Patrí k bájam.	
279	U	Patrí k bájam, my sme sa o bájach učili, zopakujme si teda, čo je to báj? Čo je to báj, Ľuboš?	
280	Ž	Báj je príbeh, v ktorom sa neznáme javy vysvetľujú na základe fantázie človeka.	
281	U	Na základe fantázie človeka, čiže ako? Nesprávne. Mohli by sme povedať, že aj ne- ve- dec- ky. A povedzte mi, ako si my vysvetľujeme prírodné javy dnes? Ako si vysvetľujeme prírodné javy my – dnešní ľudia? Erik!	zvoní
282	Ž	Vedecky.	
283	U	My si vysvetľujeme vedecky. Čo to znamená že vedecky?	
284	Ž	Že máme na to prostriedky.	
285	U	Že máme na to prostriedky.	
286	Ž	Podklady.	
287	U	Podklady ...	
288	Ž	Je to dokázané.	
289	U	Je to dokázané vedecky, že žiadne nadprirodzené sily ééé, neexistujú. Deti, páčila sa vám táto báseň?	
290	ŽŽ	Áno.	
291	U	Áno, všetkým?	
292	ŽŽ	Áno.	
293	U	Ééé na domácu úlohu, ééé, budete mať úlohu ústnu, celú túto príbeh, celý tento príbeh prerozprávať dej, a nedávam povinne, som zvedavá, komu sa bá- veľmi páčila, tak ten si tú úlohu splní: naučíte sa ľubovoľných šesť strof z tejto básničky naspamäť recitovať.	
294	ŽŽ		šum
295	Ž	Môžeme aj viacej?	
296	U	Celú básničku, to by bolo veľa. No, ja vám ďakujem za to, ako ste pracovali, trošku ste boli nejakí nesvoji, aj teplo, ale myslím si, že spoločnými silami sme sa dopracovali k novým vedomostiam a poznatkom.	